

Despre Ortodoxie

Pr. EFREM ATHONITUL

Iubitii mei fii, ce este Ortodoxia? Suntem ortodocsi si in general nu cunoastem inaltimea, profunzimea, largimea Ortodoxiei. Va trebui sa o vedem in toata sfintenia ei.

Ortodoxia este adevarul despre Dumnezeu, despre om si despre lume, asa cum ni l-a dat Insusi Dumnezeu Cel Intrupat prin invatatura Sa desavarsita. Asa cum l-a exprimat mai tarziu cugetul si inima dumnezeiescului Pavel. Asa cum l-a descris ucenicul iubirii si alti apostoli si evanghelisti cu lumina cereasca a Sfantului Duh. Ortodoxia este acea sinteza minunata dintre dogma si obiceiuri, dintre teorie si practica, asa cum ne-a fost predanisa de catre parintii duhovnicesti ai Alexandriei, Constantinopolului, Capadociei, Siriei si, mai tarziu, ai Sfantului Munte.

Toti acestia, de la Sf Ierarh Policarp, care a fost, dupa cum stiti, ucenicul apostolilor si pana la Sf Nicodim Aghioritul, care a adormit la inceputul sec al XIX-lea, cu intelepciunea si sfintenia lor, cu jertfele si nevoitele pe care le-au indurat, ne-au inmanat pretioasa mostenire a credintei si vietii drepte, comoara traditiei ortodoxe. Ortodoxia este ceea ce au exprimat oficial Sfintele Sinoade, acele adunari binecuvantate formate din membrii ai Bisericii lui Hristos veniti din toata lumea. Acei purtatori de Dumnezeu parinti "inzestrati cu totii cu stiinta sufletului si Duhul Dumnezeiesc" au discutat despre marile probleme care il preocupa pe omul duhovnicesc si au asezat postamentul, temelia civilizatiei duhovnicesti.

Ortodoxia a fost pecetluita cu sange de mucenicii tuturor vremurilor. De toata oastea sfanta formata din milioane de eroi si marturisitori, barbati, femei si copii. De la arenele Romei pana in lagarele de concentrare din Rusia, toti au dovedit ca invatatura crestina nu este o simpla teorie, ci adevar si viata. Cel mai frumos eroism, izbanda impotriva violentei crude si a puterii materiale, domnia si Imparatia Duhului.

A venit apoi sa laude Ortodoxia cultul bisericesc, cu minunata sa poezie si inmografia sa insuflata de Dumnezeu, care imbiba firescul cu suprafirescul, lumescul cu cerescul, individualul cu obstescul, familiarismul cu respectul profund, ceea ce este vadit cu ceea ce este tainic. Intr-o atmosfera de inaltare si sfintenie este infatisata in cult jertfa Dumnezeului-om, drama dumnezeiasca a Liturghiei, la fiecare Liturghie la care participa credinciosii. De asemenea, acolo sunt laudate si slavite izbandzile mai-marilor credintei si ale Stapanei

asezamantului bisericesc, Preasfanta Nascatoare de Dumnezeu, Fecioara Maria. Acolo este preamarita dogma, nu numai ca adevar, ci si ca raspuns la chemarea oamenilor.

Dar nici idealul pentru care s-a luptat monahismul nu este diferit de rostul Ortodoxiei. Dupa cercetatorii de specialitate, monahismul ortodox a constituit oastea duhovniceasca ce s-a luptat pentru dobandirea libertatii duhovnicesti, pentru desavarsirea omului. Scopul lui a fost sa dea chip sufletului pentru innoirea mintii.

Exact in acest punct este inima duhului monahal, este scopul si izbanda monahismului. Nevointele duhovnicesti ale ascetilor sunt noile lupte duhovnicesti ale duhului. Il conduc pe om intru totul spre viata iubitoare de intelepciune, spre indumnezeire. Drumul monahismului este drumul curatirii si intoarcerii la Dumnezeu. Ortodoxia a dat semnificatia sfinteniei nu numai ascetilor, ci intregii lumi crestine.

Prin aceasta semnificatie a inaltat obiceiurile societatii. Vedem acest lucru indeosebi in perceptia sociala. Elementul de baza al Ortodoxiei este iubirea de oameni luata in cel mai profund sens al ei. Nu numai ca milostenie ci in general, ca afectiune. Ocrotirea sociala este descoperita in ultimele decenii. Dar a luat nastere la Ierusalim, dupa Invierea Mantuitorului. Acolo s-au facut primele cantine, in care au slujit primii 7 diaconi, dupa cum apare in Faptele Apostolilor. Apostolul Neamurilor, Pavel, a fost totodata si primul lucrator social. Odata cu propovaduirea Evangheliei, a infaptuit si cheta dragostei, numita in multe feluri. Lucratori sociali au fost si urmasii Apostolilor, Episcopii. Nu exista o sugrumare mai crunta a adevarului decat sa sustina cineva ca Parintii Bisericii s-au ocupat doar cu dogma si nimic altceva. In timpul sinoadelor, in Cezareea a aparut, dupa cum se stie, Vasiliada, sub calauzirea Sf Vasile cel Mare. In Constantinopol functionau cantine pentru 7 mii de saraci, iar in Alexandria s-au intemeiat primele maternitati. Nu numai episcopii ci si imparatii si chiar monahii participau la astfel de lucrari ale dragostei. Pentru toti acestia, Ortodoxia a fost in acelasi timp si dreapta lucrare.

Un alt element important al Ortodoxiei a fost intotdeauna eroismul pe care il vedem in mucenicie.

Dar nu s-a oprit numai la jertfa sangelui. Fiii Ortodoxiei au aratat mereu curaj si vitejie in fata oricarui fel de samavolnicie, fie ca provenea de la Iulian, Imparatul cel nelegiuit, fie de la arieni si monofiziti ori de la iconoclasti si de la

monahi atrasi de ratacirile latinilor. Aceasta multime de eroi ai Bisericii Ortodoxe nu-i cuprinde doar pe Sf Atanasie, Sf Vasile si Sf Ioan Gura de Aur, ci si pe Sf Teodor Studitul, egumenul manastirii Studion, impreuna cu toti monahii ei , pe Maxim Marturisorul si pe marele erou - Sf Marcu Eugenicu, Mitropolitul Efesului.

O caracteristica a Ortodoxiei a fost dintotdeauna si ierapostolia catre barbari, combinata cu civilizarea. Biserica noastra, fara sa faca vreodata prozelitism, a raspandit lumina Evangheliei si a scrierilor, a iubirii si a blandetii. Aceasta cale spre invatatura si civilizare ne este aratata indeosebi de Sfintii trei ierarhi praznuiti astazi, care au iluminat toata faptura cu razele vii ale dreptei invataturi despre Dumnezeu si om. Sfintii trei ierarhi sunt marii astri ai taramului duhovnicesc al Bisericii.

Ortodoxia a fost intotdeauna calea imparatesca a Evangheliei. A pastrat curat si autentic duhul crestinismului in fata misticismului intunecat al ereziilor din Rasarit, a centralizarii papalo- cezareene a latinilor si a subiectivismului rationalist al protestantismului. A pastrat mereu masura si armonia, n-a facut nimic gresit. Pentru ca Parintii au fost miscati de duh, au fost calauziti de Dumnezeu in chip sfant si duhovnicesc.

Ortodoxia nu a nesocotit omul, nici intelepciunea, nici natura, nici arta, nu a fost neomenoasa. Le-a explicat pe toate si a creat cultura. Dupa cum spune troparul Sf Trei Ierarhi, a intarit firea celor ce sunt si obiceiurile oamenilor le-a indreptat.

Ortodoxia este marsul omului catre Facatorul lui, catre indumnezeire. Il conduce pe om la dezvoltarea lui deplina intru Hristos si pentru Hristos.

Ortodoxia nu este numai teologie, este totodata si adevarata psihologie si umanism autentic si sociologie. Este un diamant care reflecta prin toate laturile adevarul.

Sa cunoastem deci Ortodoxia noastra.

Nu teoretic ci sa o simtim si sa o traim in toata profunzimea si largimea ei. Doar asa vom putea sa o provocam si sa-i aratam valoarea.

Ortodoxia noastra nu este muzeu, nu este trecut, ci viata, creatie si stralucire. Este marele nostru ideal, este nadejdea pretioasa a mantuirii noastre. Este

mandria noastra intru Hristos sa o propovadam cu eroism si slava, ca niste fii adevarati ai marilor eroi ai Ortodoxiei.

Ortodoxie preafrumoasa, mireasa impodobita a lui Hristos, sa nu te tagadum noi, nevrednicii, ci daca vremurile si imprejurarile o vor cere, invredniceste-ne sa varsam pentru tine si ultima picatura de sange din noi!

